

Музикантът Теодосий Спасов

В ТИШИНАТА СЕ РАЖДАТ НАЙ-ВЕЛИКИТЕ ПРОЗРЕНИЯ

● **Взел съм съответните мерки да се застраховам**

- Г-н Спасов, какво значение отдава един музикант като вас на тишината?

- Тишината е прелюдия към музиката и в нея се раждат най-великите прозрения. Тишината предхожда откритията в музиката. Когато човек е отдаден на музиката, всичко останало го разконцентрира. Музикантът може да изпита вдъхновение от хората наоколо. Понякога шумът дори от улицата може да го вдъхнови. Човек в най-голямата шумотевица може да остане в творческа самота и да създаде нещо съвършено и неповторимо.

- Случвало ли ви се е да се криете в мълчанието?

- Мълчанието е по-скоро тактически ход. Чрез мълчание може да се лъже, да се крие, чрез него може да се прави добро впечатление. Може да се посветиш чрез мълчание на нещо. Всеки звук е предхождан от мълчание. За да усетиш звука, трябва да чуеш паузата. Универсално е мълчанието.

- Докъде се простира свободата да експериментираш? Не крие ли опасност неизвестното?

- Свободата и експериментът винаги трябва да съществуват. На концерт не бива да се правят експерименти от уважение към публиката. Ние би трябвало да занимаваме публиката с музикални открития, родени в самота, а откритията идват много често и чрез експеримент. Неизвестното е примамката да се разкрие нещо ново, находките и откритията се намират само в неизвестната посока.

- Но някои хора не смеят да тръгнат в неизвестната посока, за да не се провалят?

- Има откриватели, има и консерватори. Консерваторите цял живот се занимават с едни и същи автори и творби и имат определена публика, която очаква от тях точно тези познати изпълнения като запазена марка. Много по-трудно е обаче да „зададеш“ навик на публиката, че си запазена марка на откривател. Случвало се е да станем свидетели как на сцената се ражда импровизацията и как тя е нещо ново и за публиката, и за самия изпълнител. Тогава настъпват изненадата и полетът в необятното.

- Как съчетавате противоречивите си стремежи едновременно към възвишеното и обикновеното в музиката и в живота?

- Ние сме обикновени люде по природа, но изпитваме радостта от плодовете на своя труд и гордост, когато се докоснем до духовни и възвишени състояния. При осъществяването на духовните ми стремежи изпитвам празнична радост от вдъхновението. Това ми състояние обаче не означава, че мога да съдя другите, които не могат да изживеят такъв празник. Всеки избира сам своя живот. За мен едно от най-страшните неща за човешкия живот е скуката. Тя най-„добре“ убива духа. За да се избавим от скуката, трябва да се развиваме непрестанно.

- Сблъскали ли сте се с ревността и омразата?

- Всички тези гибелни страсти са формата на обикновеността. Въпросът е къде се намират ти, на кое ниво си. Ако се занимаваш с духовното, нямаш време за други неща. Хората могат да бъдат ревниви. Важно е дали ще им се поддадеш и дали можеш да ги преодолееш духовно. Когато си се посветил на играта на духа, нямаш време за отклонения. Времето ти

Ганчев надминава очакваното и как същото това момче става „кавала на Вселената“?

- Бях десетгодишен, когато започнах да се уча да свиря на кавал. По радиото често звучаха вълшебните мелодии на големия магьосник на кавала Никола Ганчев. Тази красота, струяща от „медения кавал“, ме караше да мечтая някой ден да мога и аз така да свиря. Всички просветени в изкуството да свирят на този инструмент знаят, че той е едно високо стъпало в трудната за изкачване стълба на кавалджийското изкуство. Благодаря на Никола Ганчев, че го имаме в българската ни национална съкровищница и че нося частица от него в душата си. Често се казва, че кавалът има езотерично духовно свойство и непосредствено се обръща към душата на човека. Човек може да теоретизира, че звукът на кавала е толкова древен, та е дълбоко проникнал в човешките гени. Всяка реализирана мечта ражда нова. Е, има и малко тъга, разбира се, когато я осъществиш. При мен всичко идва в движение. Планът, както и мечтата, се появяват много бързо. Някой път се реализират, друг път - не. Обикновено мен ме движат естествените сили в живота. Нещата, които представляват интерес за мен, за моето усъвършенстване, ме движат - главно интуитивно - в определена посока. А музиката за мен присъства навсякъде - тя е в главата ми, в мислите и разговорите ми. Колкото до това определение - „кавалът на вселената“, го дължа на Милчо Левиев, който сподели това свое мнение на публиката по време на един наш концерт през 1990 година.

- Вие сте първият, превърнал кавала в инструмент, способен да изразява огромна диапазон от чувства, настроения и образи, и го пренесохте в класическата музика и джаза. Естествено ли възникна този синтез?

- Почти завърших първата година в музикалното училище в Котел и все още не бях убеден какво е музи-

Теодосий Спасов е музикант с огромен кръг почитатели по цял свят. Той е завършил Средно музикално училище „Филип Кутев“ в Котел и Академията за музикално и танцово изкуство в Пловдив. Познаваме го като виртуозен изпълнител на кавал, който може да изсвири стилно всяка народна мелодия. Още по-известен е със своите оригинални идеи, за осъществяването на които събира музиканти от различни жанрове. Той беше първият, който започна да свири джаз на кавал, а смесването на народна музика с елементи от джаз и класика са в основата на почти всички авторски пиеси на Теодосий. Той разработва свой собствен, уникален стил на свирене. Неговите изпълнения са необикновен синтез между традиционен фолклор, джаз, класическа музика. В последните години пише музика за симфоничен оркестър и кавал. Свири с фолклорни и джазови състави, с именити български и чужди музиканти, между които Иво Папазов, Георги Янев, Петър Ралчев, Милчо Левиев, Йълдъз Ибрахимова, Симеон Щерев, Веселин Николов, Петър Петров, Анатоли Вапиров, „Акустична версия“, групата на индийския перкусионист Трилок Гурту, Раби-Абу Халил, Глен Велез, Дейв Лийбман, Глен Мур, Мино Синелу, Пол Макенглез. Три години свири в световноизвестното ирландско музикално-танцово шоу „Riverdance“. През 1995 г. списание „Нюзик“ го нарежда между най-талантливите музиканти от Източна Европа. В рубриката „Най-гооброто от Изтока“ е отбелязано: „Спасов създава нов музикален жанр.“

Освен концертните си изяви, участва в записи за филми и театрални спектакли. Носител е на много отличия и награди, между които наградата на Международната академия за изкуства в Париж (1996), „Музикант на годината“ (1997, 2002), Статуетката на Аполон Токсофорос за дългогодишното му ярко присъствие в българския музикален живот и успехите му на световните сцени (2001). Пише музика за документални и игрални филми и театрални постановки. Има издадени над 20 компактдиска със солови изпълнения и с различни музикални формации.

- Това съм го казал в смисъл за искреността, която би трябвало да притежава създадената от нас музика. Детето може да плаче от радост, може да плаче и от мъка. За мен отдаването на духа е празник. Цял живот се стремя към съвършенство в много посоки. Най-важното е с какво си уплътняваме времето. Навярно този въпрос стои от създаването на Адам и Ева, от създаването на света. За мен музиката е преди всичко любов. Има хора, за които това е недостъпно. А някои не познават любовта дори.

- Вие сте композитор и на филмова музика. Кога започва този процес?

- Още на сценарно ниво. Човек трябва да е информиран предварително. Първоначално живееш с претусещане за героите. Вълнуваш се от съдбата им. При подобна поръчкова музика знаеш какви са възможностите и познанията ти. Вълнението идва по-късно.

- Как си обяснявате факта, че почти няма композиторки на симфонична музика?

- Обществото не е давало шанс на жената да се изяви. Тя не е имала време да се занимава с усъвършенстването си. Била е поставена в изгодна социална и духовна позиция. Битовата натовареност на жената, сериозната отговорност да отгледа

децата не са й давали възможност за изява. Съвременната жена може да бъде по-необременена и да отделя повече време за своето духовно развитие.

- Смятате, че през 21 век ще се промени този модел?

- Предполагам, да. След като толкова млади хора днес съжителстват, без да са сключили брак. Това говори за опит да се постигне някаква равнопоставеност на половете и личностна независимост. Едно съжителстване на хора с духовни качества взаимно ги благоприятва. Ние сме забравили как в детство сме били заедно, момчета и момичета, в игрите. После се разделяме на мъже и жени и всеки се бори за надмощие и установяване на територии-табу.

- Значи човек трябва да бъде тласнат към себепознание?

- Да. Пътят на човека минава през страданията и радостта. Това е труд. Духовен труд.

- Чувства ли се застрахован в творчеството си един музикант?

- Няма на света застраховка, която би могла да закриля таланта и творчеството на музиканта. Може би здравословният и битово-социален комфорт дават усещане за стабилност и сигурност, което се отразява позитивно и в творчеството на музиканта.

- Необходима ли е застрахователната дейност? Вие застрахован ли сте?

- Смятам, че е необходима. За себе си съм взел съответните мерки.

Разговаря МАРИЯ МИТЕВА

трябва, за да създаваш нови неща.

- Как се отнасяте към духовните екекутори в музиката и в живота?

- Това са духовно комплексирани хора и би трябвало да им се помогне да открият същността на духовността. Духовността е универсално познание, умение и набор от информация. Духовността е огнено състояние и има нужда от поддържане. Този творчески огън има своите компоненти. Те са трудолюбие, последователност, вяра, любов, искреност, толерантност...

- Вие правите впечатление на доста извисен човек, на когото никой не може да попречи.

- Могат да ми попречат. То е като да унищожиш цветето, което расте. Може да мине един косач и да го окоси заедно с тревата. Или да види цветето и да го откъсне за себе си, да иска да го притежава. Последното най-често се случва. Такива злонамерени хора могат да се срещнат сред администратори, политици, съседи, колеги... навсякъде.

- Не може винаги да се получава добро общуване.

- Интелигентният човек има определен интерес да изучава себеподобните. Познанието за света изисква от човек да се адаптира, за да оцелее и да съществува. Зависи накъде си тръгнал, каква крачка правиш и накъде вървиш. Наляво, надясно... понякога всичко се решава в един миг. Всяка ситуация е индивидуален случай. С повече любов и толерантност може да се постигне по-добро общуване.

- Споделете ни как мечтата на някогашното десетгодишно момче да свири като своя кумир Никола

контското ми призвание. Беше точно по залез слънце. Разхождах се около нашето общежитие, което представляваше дървена барака, боядисана в зелено. Облегнах небрежно гърба си на нея, загледах се в небето и в изчезващите лъчи на слънцето и си пожелах да се науча да свиря толкова хубаво на кавал, че да мога да свиря с музикантите от най-различни жанрове.

- Споменавате, че когато пишете музика, тя има лице на разплакано дете. Как запазва чистотата си музикант като вас при толкова много изкушения?

контското ми призвание. Беше точно по залез слънце. Разхождах се около нашето общежитие, което представляваше дървена барака, боядисана в зелено. Облегнах небрежно гърба си на нея, загледах се в небето и в изчезващите лъчи на слънцето и си пожелах да се науча да свиря толкова хубаво на кавал, че да мога да свиря с музикантите от най-различни жанрове.

- Споменавате, че когато пишете музика, тя има лице на разплакано дете. Как запазва чистотата си музикант като вас при толкова много изкушения?

офис - **Санди**
Митническо
агентство/спедиция

София 1202,
ул. „Белоградчик“ № 1,
ет. 2, офиси 3 и 8,
тел./факс 310 811,
тел. 931 15 40

* **ОФОРМЯНЕ
НА ВСИЧКИ
ДОКУМЕНТИ
ВНОС/ИЗНОС**

* **ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО
ПРЕД
МИТНИЧЕСКО
УЧРЕЖДЕНИЕ**
* **СПЕДИЦИЯ**

РАДИО ВЕСЕЛИНА www.radioveselina.bg www.veselina.tv VESELINA TV